

LAUSUNTO

Valtiovarainministeriölle

5.8.2014

Asia HALLITUKSEN ESITYS LAIKSI KUNTIEN VELVOITTEIDEN JA OHJAUKSEN VÄHENTÄMISTÄ JA MONIALAISTEN TOIMINTAMALLIEN TUKEMISTA KOSKEVISTA KOKEILUISTA, Luonnos 3.6.2014

Lausunto

Pienistä kunnista saatava tieto palvelujen sujuvammista tuottamistavoista tarpeen

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän (YTR) Maaseudun elämänlaatuverkosto kannattaa lämpimästi ns. kuntakokeilujen tavoitteita ja toimintoja. Luonnostekstin mukaan lain tarkoituksena on lisätä kokeilukuntien toimintamahdollisuuksia vähentämällä niille laissa tai sen nojalla annetuissa säädöksissä asetettuja velvoitteita sekä niiden toteuttamisen ohjausta. Lisäksi tarkoituksena on edistää kokeilukunnissa sellaisten asiakaslähtöisten ja monialaisten toimintatapojen ja palvelurakenteiden kehittämistä ja käyttöä, joiden avulla laissa säädettyjä tehtäviä voidaan kunnissa hoitaa taloudellisesti ja tuottavasti kuitenkin lain-säädännössä asetetut palvelujen sisältöä koskevat vaatimukset toteuttaen. Kokeiluaihepiirit tulevat käsittelemään hyvinvoinnin integroitua toimintamallia, koulutuspalveluita, kuntien toiminnan valvontaa, asumispalveluja, kuntien ja Kelan yhteistyötä sekä nuorisotakuuta.

Maaseudun palveluissa on nyt ja tulevaisuudessa yhä tärkeämpää asiakaslähtöisyys sekä monialaiset toimintatavat, toimenkuvat ja palvelurakenteet. Maaseudulla on ominaista palvelutarpeiden maantieteellinen hajanaisuus sekä lukumääräinen vähäisyys verrattuna suurempaan asutusalueisiin, jolloin monialaiset palvelukokonaisuudet ovat tarpeen niin kustannus- kuin palvelutasosyistäkin. Toimijarajojen sekä hallinnon sektorirajojen ylittäminen on erityisessä roolissa.

Maaseudun elämänlaatuverkosto kuitenkin pitää valitettavana kokeilukuntien valintaperusteita. Kokeiluhankkeen haku kohdistui vain kuntarakennelain tavoitteet täyttäviin kuntiin tai alueisiin. Hakuehdot täyttävät kunnat ja alueet ovat joko kuntina itsessään tai kuntaryhminä melko tai hyvin suuria. **Tämän vuoksi hankkeesta jää kokonaan pois pienet, yksittäisten kuntien tarjoamien palveluiden tuottamistapojen tarkastelu. Tällaisissa kunnissa eri toimija- ja sektorirajat ylittävä toimintatapa olisi ollut erityisen tarpeen ja luontevaa. Tälle tiedolle olisi tarvetta useissa kunnissa esimerkiksi harvaan asutulla maaseudulla ja ydinmaaseudulla, joissa etäisyydet ovat pitkiä ja asiakasmäärät rajallisia.** Kokeiluun olisi pitänyt tulla valituksi laajalta kirjolta erilaisia kuntia ja siten saavuttaa laaja-alaisempaa tietoa kokeilun tulosten sovellettavuudesta kaiken kokoisiin ja tyylisiin kuntiin.

Pienistä kunnista saatava tieto on erityisen tarpeellista hyvinvointipalveluissa. Pienissä kunnissa iso osuus budjetista kuluu hyvinvointipalvelujen tuottamiseen, joten erityisesti tähän aihepiiriin pienen kunnan mukaan pääsy yhdeksi kokeilualueeksi olisi ollut arvokasta ja tarpeellista. On kuitenkin ilahduttavaa, että lakiluonnoksen mukaan kokeilut voivat kohdistua sekä kunnan että yksityisten tai yhteisöjen tuottamiin palveluihin.

Helsingissä 5.8.2014

Heli Talvitie
Kulttuurisihteeri/OKM
Erityisasiantuntija/ Maaseudun
elämänlaatuverkosto (YTR)

Marika Kettunen
Projektitutkija/THL
Erityisasiantuntija/ Maaseudun
elämänlaatuverkosto (YTR)